

FELHASZNÁLT ANYAGOK

Bamboo charcoal (bambusz szénszálas anyag) - A bambuszt speciális égetési technológiával szenesítik. Ezután nagyon finom porrá zúzzák, majd átítatják vele a fonalat. Az így kezelt alapanyagból készítik ezután a textíliát. A bambusz a „bamboo kun” nevű anyagnak köszönhetően természetes baktérium, gomba és mikroba ölő tulajdonsággal rendelkezik. Ennek köszönhetően kiváló a szagtalanító tulajdonsága. A bambusztextil 60%-al több nedvességet nyel el mint a pamut és saját súlyának a háromszorosát képes felszívni. A bőrt szárazon és hűvösen tartja mivel a nedvességet 3 – 4 szer gyorsabban vezeti el a felületről.

Cordura – A DuPont cég márkázott anyaga, egy olyan speciális nylon anyag, amely erős, rugalmas, kopás és szakadás álló. Ezt úgy érik el, hogy az anyag a felületén a gyártás közben forró levegővel érintkezik, és ez erősebb felületet eredményez, érintés szempontjából pedig hasonló lesz a durva gyapjúhoz. Ennek köszönhető, hogy az anyag teljesen vízálló és fizikailag is ellenálló lesz.

CoolMax – A piacvezetőnek számító amerikai DuPont által előállított természetes vízhatlan poliészter. A CoolMax egy modern technológiával a Dacron nevű poliészter rostokból előállított anyag, melynek jellegzetessége a megnövelt felületű külső réteg. (Dacronból különben vitorlák is készülnek.) Az egyedülálló ún. négycsatornás rostok vízlepergető tulajdonsággal bírnak és a nedvességet gyorsan továbbítják az anyag külső rétegébe. A rostok nagyobb területen való elhelyezkedése a gyorsabb elpárolgásban segít. A CoolMax ezen tulajdonsága által a testhőmérséklet szabályozásában is képes segíteni. Az anyag laza szálszerkezete kiváló lélegző képességet biztosít. Bélésanyagként, alá öltözethez, zoknikhoz ...stb. használják. Három különböző CoolMax anyagot gyártanak, háromféle tevékenységhez: CoolMax Everyday, CoolMax Active, CoolMax Extreme.

Cotton – Pamut anyag, ami a gyapot növény virágaiból/terméséből készül.

Elasztán - Egy rugalmas poliuretán, amely szinte a radírgumi tulajdonságaival rendelkezik. Más fonál, pl. a poliamid kombinációjaként használják. A fonal eredeti hosszának a 3-7-szeresére nyújtható meg anélkül, hogy elszakadna, majd visszanyeri eredeti hosszát. A Thanelast szál rugalmas, könnyen tisztítható, ellenáll a tengervíznek és a fénynek. Finom harisnyák, korzetek, mellények, fürdőruhák, elasztikus sportruhák, gallérok, kézelők és övek gyártására használják. Leggyakoribb márkanevei a Lycra (a Du Pont cégtől) és a Dorlastan (a Bayer cégtől).

French terry - Bolyhos hatású szövet és zsenília szövet, mely gyapjúból, pamutból vagy szintetikus szálból készülhet. Kellemes, puha tapintású textíliája.

Gore-tex – A Gore-tex anyag egy hártavékonyaságú fólia, amin apró, mikroszkopikus lyukak találhatók. Ez a membrán 1 cm²-en 1,4 milliárd pórussal rendelkezik, amelyeken keresztül a vízgőz el tud távozni. A nagyon vékony (0,02 mm) polytetrafluoretilén fólia (PTFE fólia) erősségét tekintve a normál háztartási fóliával vethető össze, mégis egy high-tech termék, amelyet többek között az orvosi világban, az űrutazásnál és szűrőként az iparban is alkalmaznak. Kiváló tulajdonságainak köszönhetően egyre nagyobb a térhódítása a ruhaiparban.

Gyapjú fleece - Hurkos plüss kötött kelme, amelynek a kikészítés folyamatában mindkét oldalát felbolyhozzák és nyírják, meglehetősen magas száltakarót képeznek. Tiszta gyapjúból készül, de ha különösen stabil, mérettartó kelmére van szükség, 15 % mennyiségig poliamid vagy poliészter filament fonalat is bekötnek az alap-kelmeszerkezetbe. Meleg sportos kabátok készítésére használják. Az elnevezésében szereplő angol "fleece" (ejtsd: flísz) szó jelentése itt: bolyhozott plüss.

Jersey - Kötött szövet, rendszerint finom gyapjúfonalból készítik, de selyemből vagy műszálas anyagból is készülhet.

Kanavász (canvas) – Erősen sodrott, durvább szövésű len- vagy pamutszövet.

Kevert szál - A poliészter- pamut anyag a pamut és a szintetikus vegyi szálakkal kevert vásznak közé tartozik. A kevert szálból készült szövetek erősek, jó kopás állóságúak. Könnyen kezelhetőek, mosógépben jól moshatóak (60C°-on), kiváló a színtartósságuk. Nedvszívó képességük kicsi, ezért gyorsan száradnak. Jó a rugalmasságuk, ennek eredményeként egyáltalán nem gyűrődnek. Megfelelő hőálló és fényálló tulajdonságúak. A szálak keverésének célja a hátrányos tulajdonságok kiküszöbölésével a minőségjavítás. A pamut és a poliészter szálak keverésekor a hátrányos tulajdonságok szinte megszűnnek és a szálak anyagok előnyös tulajdonságai kiegészítik egymást. Igen sok területen használják. A ruházatban öltönyök, kosztümök, férfiingek, szabadidő ruházat, anorákok és nem utolsó sorban munkaruházat készül belőle.

Lycra – lásd az elasztán címszónál

Microfleece - Jó hőszigetelő tulajdonságokkal rendelkező alacsony száltakarójú, bolyhos körkötött kelme. Olyan konstrukcióval rendelkezik, mely a nedvességet kivezeti a kelme felületére, de ugyanakkor a szél behatolását megakadályozza. Leggyakrabban poliészter mikroszálakból készítik. A mikroszál olyan szintetikus (többnyire poliamid vagy poliészter) szálból készül, amely finomabb bármely természetes szálnál vagy szokványos mesterséges alapanyagú szálanyagánál. Ezen tulajdonságoknak köszönhetően a polar fleece anyaga rendkívül finom, puha és meleg.

Akril - Modacril - Az akril szálak petróleumból készítik. Hasonló tulajdonságai vannak, mint a gyapjúnak. Nem annyira erős, mint a poliészter/nejlon, de a fogásra puha és meleg. Szárzisztítás és mosásálló is egyben. Nagyon jó az UV ellenálló képessége, viszont melege érzékeny. Az akril szál kémiai módosított változata a modacril, ami kiváló lángálló anyag. Egyik felhasználási területe a munkaruházat gyártás. Kiváló tulajdonságai miatt gyakran alkalmazzák lánálódó védőruhák készítésére.

Neoprene - (neoprén) A neoprén egy napjainkban egyre elterjedtebbé váló anyag. Számos területen alkalmazzák, azonban sokan még most sem tudják, hogy mi is ez pontosan és miben áll a kiválósága. A neoprén vagy eredeti nevén kloroprén, nem természetes anyag, 1930-ban fejlesztette ki a DuPont cég. A neoprén tulajdonképpen a műanyagok egy fajtája, egészen pontosan műkaucsuk alapú műgumi. A műkaucsuk a természetes kaucsukhoz hasonlóan vulkanizáláskor műgumivá válik, így nagy sikerrel alkalmazzák a gumiabroncsgyártásban is. A kloroprén előállítása acetilén segítségével történik, méghozzá sósavból. A kloroprén vagy **neoprén** nem véletlenül vált kedvelt alapanyagává számos, a mindennapok során is használatos dolognak. Készítenek belőle búváruhát, védőfóliát, de még hétköznapi ruhát is.

Oxford - Sávosan vagy kockásan mintázott pamutszövet.

Pile -

Polyester -

Polár - A poliészter szálakból készült fleece szövet népszerű elnevezése (lásd: *microfleece*)

Rib knitted - Különleges, bordás hatást keltő kötés fajta.

Softshell - A SoftShell speciális lélegző, gyorsan száradó, szél-, eső- és hóálló, valamint hőszigetelő anyag. A SoftShell ruházat hidegebb, száraz és viszonylag stabil időjárásban folytatott egész napos tevékenységekre alkalmas.

Thinsulate - A Thinsulate egy modern hőszigetelő anyag, a 3M gyártmánya. A Thinsulate magas szintű szigetelő tulajdonságokkal rendelkezik, így kétszer olyan hatékony, mint más gyártók szigetelő bevonatai. Mindez egy különleges mikro szálnak köszönhető, ami tökéletes hőszigetelő tulajdonságokkal bíró mikroszkopikus levegő buborékokat formál, melyek nincsenek nyomásnak kitéve a használata során. A Thinsulate® használata ideális magas nedvességtartalom esetén is. Megfelelő hidrofób tulajdonságokkal

rendelkezik – szemben más hasonló anyagokkal - a Thinsulate a nedvességtartalom mindössze 1%-át nyeli el anélkül, hogy hővédő jellegét elveszítené.

TPU - Jelentése termoplasztikus izomerek. Ezek olyan műanyagok, amelyek meleg állapotban formálhatóak. A TPU a jelenkor legmodernebb technológiája, amit a biztonsági cipők gyártásában Európa szerte bevezettek.

Tweed - Kedvelt alapanyaga a felsőruházatnak, főként kabátok és nadrágok készülnek belőle. A szövése durva, felülete matt.

Twill - Erős szövésű pamut- vagy gyapjúsövet, felületén átlós irányú szálvezetéssel. Főként nadrágok készülnek belőle

Vászon - Természetes növényi fonalból készült szövet. Az egyszerű, hagyományos parasztvászon kenderfonalból készül, ez tartósabb a lenvászonnál, de nem annyira simulékony, ellenben durvább és nehezebb is annál.

Velcro - Sokszor a tépőzárak általános elnevezése angol nyelvterületen, valójában egy tépőzárakat készítő cég elnevezése és védett márkaneve.

Vibram - Az elnevezés egy mozaik szóból **Vitale Bramani** hegymászó nevéből ered. 1935-ben egy hegymászás során Vitale Bramani 6 barátja baleset következtében meghalt. Úgy gondolták hogy a tragédia fő oka a rossz csúszós cipő viselése volt... A tragédia hatására Bramani kifejlesztett egy kifejezetten hegymászásra alkalmas gumitalpat. Munkájához hozzájárult a Pirelli cég vezetője is. Nem sokkal később megalapította a Vibram talpakat gyártó céget, mely csaknem kizárólag talpakra specializálódott. A Vibram gyár a mai napig nagy hangsúlyt fektet termékeinek fejlesztésére és tesztelésére, hogy a legjobb minőségű talpakat tudjon gyártani a világon.

Viszkóz - Az egyik legrégebben gyártott "műszál". A viszkóz szálát kb. 100 éve állítják elő mesterséges úton, de természetes alapanyagból, mégpedig cellulózból. A viszkózból készült termékek viselési tulajdonságai leginkább a pamutéhoz hasonlóak. Hajlamosabb ugyan a gyűrődésre, de a legújabb textilipari eljárásokkal és más alapanyagokkal történő kombinálásával ezt a kellemetlenséget sikerült megszüntetni. Színes és mintás kelméknél a pamuttal szemben viszont élénkebb árnyalatokat lehet kifesteni. A viszkóz szálakat elasztánnal keverve egy nagyon kellemes, rugalmas kelmét kapunk, aminek a felhasználási területe nagyon széles lehet

Vitorlavászon - Más néven sátorszövet. Erős minőségű len- kender- vagy pamutszövet. A len- és a kendervászon lúgozott fonalból készül, láncfonala kettős fonal, vetüléke egyszerű fonal. A pamutvászon erős cérnából készül panamakötéssel. Az első mai értelemben vett farmernadrágok is ilyen szövetből készültek, és sokkal tartósabbnak bizonyultak a hagyományos ruhaszöveteknél.

Wabtech - A *Blaklader* fejlesztette anyag, amely véd a szél és a csapadék ellen. Két rétegű, szélmentes és víztaszító külső réteg légáteresztő membránnal, poliuretán (PU) bevonattal. Ezt az anyagot kimondottan munkaruházat készítésére fejlesztették ki. Nagy kopásállóságú, könnyű üvegszállal erősített konstrukció. A vízcseppek átmérője nagyságrendileg nagyobb, mint az izzadság párájéé, így az egyik oldalról a pára áthatolhat a membránon, míg az esőcseppeket a ruhán kívül tartja. (Jó ha tudjuk: A lélegzésre képes anyagok tulajdonságait 2 paraméter írja le, az egyik az anyag lélegző képessége (gramm/m²/24óra), a másik pedig a víztartó képesség, ami megmutatja, hogy milyen magas vízoszlop (mm) nyomásának képes ellenállni.)

Windstopper - 100%-ig szélálló, laminált (több rétegű) szintetikus alapanyag.

Wool - Gyapjú, illetve ebből készült fonál és szövet

YKK - Az 1930-as években alapított japán cipzár gyártó, mára abszolút piacvezetővé vált a minőségi cipzárak területén. (Tudni érdemes, hogy minden ruhakészítő beszállítóktól vásárolja a cipzárakat, ezek minősége sokat elárul a ruhadarab minőségéről is.)